

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 650/2017-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o prijatej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, ktorou namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o väzbe postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 52/2017, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o väzbe postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 52/2017 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Prešov je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 468,51 € (slovom štyristošesťdesiatosem eur a päťdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Petra Troščáka, Hlavná 50, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 650/2017-10 z 25. októbra 2017 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o väzbe postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 52/2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Tp 52/2017 zo 4. mája 2017 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 8/2017 z 25. mája 2017 bola sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnutá.

3. Dňa 26. júna 2017 podal sťažovateľ na Okresnej prokuratúre Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Tp 52/2017 zo 14. augusta 2017 bola jeho žiadosť o prepustenie z väzby

na slobodu zamietnutá. Zároveň bolo rozhodnuté, že sa neprijíma jeho písomný sľub a že sa väzba nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka, zárukou dôveryhodnej osoby a peňažnou zárukou. Uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 13/2017 z 12. septembra 2017 bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

4. Sťažovateľ v sťažnosti namieta (vo vzťahu k jej prijatej časti), že napadnutým postupom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a to v súvislosti s neodkladnosťou a urýchlenosťou rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

5. Sťažovateľ v sťažnosti zdôrazňuje najmä výhrady proti postupu okresného súdu, ktorý podľa jeho názoru o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu nerozhodoval urýchlene. Jeho výhrady spočívali v tom, že konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanej 26. júna 2017 trvalo na jednom stupni viac ako dva mesiace. Sťažovateľ nevidí žiaden rozumný ani právom odôvodnený dôvod na takéto zdĺhavé konanie, ktoré podľa jeho názoru nemožno považovať za urýchlené v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

6. Zo zistení ústavného súdu, ako aj z na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 5 Tp 52/2017 z 3. novembra 2017 prepustený z väzby na slobodu.

7. Vzhľadom na uvedené a s prihliadnutím na prijatú časť sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a to v súvislosti s urýchlenosťou rozhodnutia o osobnej slobode. Zároveň sťažovateľ navrhol priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

8. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd listom sp. zn. SprU/3012/2017 z 21. novembra 2017 a sťažovateľ stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 11. decembra 2017.

9. Vo vyjadrení okresného súdu sa okrem prehľadu jednotlivých úkonov okresného súdu vykonaných vo veci uvádza:

„Na základe uvedeného prehľadu úkonov konštatujem, že tunajší súd konal o návrhu obv. [REDAKOVANÉ] od 06.07.2017 do 07.09.2017, teda dva mesiace. Doba od 19.07.2017, teda od nariadenia termínu verejného zasadnutia, do 09.08.2017, keď sa vykonalo prvé verejné zasadnutie, sa na prvý pohľad môže javiť ako zbytočne dlhá. Podľa môjho názoru však zákonný sudca určil termín verejného zasadnutia s primeraným časovým odstupom, majúc na zreteli, že sa ho majú zúčastniť aj osoby ponúkajúce spoločenskú záruku resp. peňažnú záruku. Týmto osobám bolo potrebné poskytnúť primeranú lehotu, aby sa mohli na toto verejné zasadnutie riadne pripraviť a zároveň súd musel vziať do úvahy aj obvyklú dobu doručovania poštou, ktorá sa pohybuje od troch do siedmich pracovných dní.

Ďalej považujem za potrebné uviesť, že doba, počas ktorej rozhodoval tunajší súd o návrhu obvineného, bola predĺžená aj v dôsledku konania, resp. nekonania osôb, ktoré mali konať v prospech obvineného. Ide o časové úseky:

-od 09.08.2017 do 14.08.2017, kedy verejné zasadnutie bolo odročené v dôsledku toho, že manželka obvineného nemala dostatok finančných prostriedkov na zloženie peňažnej záruky, pričom súd jej dal možnosť tak urobiť, najneskôr do dňa 14.08.2017,

-od 28.08.2017 do 06.09.2017, teda od uloženia písomného vyhotovenia uznesenia v priečinku podateľne tunajšieho súdu na domáce doručovanie pre obhajcov do 06.09.2017, kedy si obhajca toto uznesenie skutočne z priečinka vybral tak, ako o tom svedčí jeho vlastnoručný podpis na doručenke. O zriadení tohto priečinka pritom požiadal sám Mgr. Peter Troščák pre urýchlenie doručovania písomností.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti som toho názoru, že tunajší súd konal v tejto veci riadne a bez zbytočných prieťahov.“

Z vyjadrenia okresného súdu zároveň vyplýva, že súhlasí s upustením od ústneho verejného pojednávania vo veci.

10. Sťažovateľ vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol: «Z vyjadrenia Okresného súdu Prešov sp. zn. SprU/3012/2017 zo dňa 21. 11. 2017 vo vzťahu k namietanému právu na urýchlené rozhodnutie o väzbe vyplýva, že okresný súd vo svojom postupe nevzhladol žiadne pochybenie, pričom oproti tomu prišiel s vlastným zistením, že rozhodovanie okresného súdu bolo predĺžené „aj v dôsledku konania, resp. nekonania osôb, ktoré mali konať v prospech obvineného“.

Sťažovateľ s takýmto vyjadrením okresného súdu nesúhlasí, pretože v ňom absentuje čo i len minimálna miera sebareflexie vo vzťahu k vlastnému postupu, a navyše zodpovednosť okresného súdu za porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o väzbe je bezdôvodne a akéhokoľvek skutkového základu prenášané na iné osoby, a to manželku sťažovateľa a jeho obhajcu...

V prvom rade sťažovateľ poukazuje na to, že okresnému súdu zrejme uniklo, že zo str. 6 a 7 odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Tpo/13/2017 zo dňa 12. 9. 2017 vyplýva: „Konanie na okresnom súde trvalo do predloženia súdneho spisu Krajskému súdu v Prešove spolu 2 mesiace a 1 deň...“.

Je preto nepochybné, že samotný Krajský súd v Prešove v uznesení sp. zn. 7Tpo/13/2017 zo dňa 12. 9. 2017 konštatuje, že konanie na okresnom súde (ako jednom stupni súdu) trvalo viac ako 2 mesiace, a že postup okresného súdu nemožno považovať na neodkladný.

Navyše aj z chronológie procesných úkonov v predmetnej veci, predloženej v rámci vyjadrenia okresného súdu, je zrejme, že odo dňa 6. 7. 2017, kedy bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu predložená okresnému súdu na konanie o nej zo strany Okresnej prokuratúry Prešov, až do dňa 19. 7. 2017, kedy sudca pre prípravné konanie Mgr. Polaček nariadil termín verejného zasadnutia na deň 9. 8. 2017, teda počas obdobia 13 dní (takmer 2 týždňov), nedošlo k vykonaniu žiadneho úkonu smerujúceho k urýchlenému rozhodnutiu o väzbe.

Teda hneď v prvotnej fáze (po napadnutí žiadosti sťažovateľa na okresný súd) v období odo dňa 6. 7. 2017 do dňa 19. 7. 2017 došlo k absolútnej nečinnosti zo strany okresného súdu trvajúcej takmer 2 týždne, pričom za úkon smerujúci k urýchlenému rozhodnutiu o väzbe nemožno v žiadnom prípade považovať písomný pokyn sudcu pre

prípravné konanie JUDr. Vargu (majúceho nariadenú pracovnú pohotovosť, pretože sudca pre prípravné konanie Mgr. Polaček čerpal od 4. 7. 2017 do 17. 7. 2017 dovolenku) zo dňa 11. 7. 2017, aby vec bola predložená sudcovi pre prípravné konanie Mgr. Polačekovi, keď sa vráti z dovolenky.

S prihliadnutím na to, že ku dňu 19. 7. 2017, kedy sudca pre prípravné konanie Mgr. Polaček nariadil termín verejného zasadnutia na deň 9. 8. 2017, uplynula už doba takmer 2 týždňov, určenie termínu rozhodovania o žiadosti sťažovateľa na deň 9. 8. 2017 (21 dní od jeho určenia), kedy už bolo na prvý pohľad zrejmé, že ide o termín, ktorý je mimo rámca jednomesačnej lehoty na rozhodnutie o väzbe na jednom stupni súdu, a ktorý taktiež nemôže zodpovedať požiadavke urýchlenosti kladenej na rozhodovanie o väzbe.»

K námietke okresného súdu, že „od 09.08.2017 do 14.08.2017, kedy verejné zasadnutie bolo odročené v dôsledku toho, že manželka obvineného nemala dostatok finančných prostriedkov na zloženie peňažnej záruky, pričom súd jej dal možnosť tak urobiť, najneskôr do dňa 14.08.2017“, sťažovateľ uvádza, že ide o „zjavne nepravdivé a úmyselne zavádzajúce tvrdenie zo strany okresného súdu, pretože manželka sťažovateľa, [REDAKOVANÉ], sumu peňažnej záruky vo výške 400 € navrhla priamo v rámci jej výsluchu na verejnom zasadnutí konanom dňa 9. 8. 2017, pretože túto sumu mala pri sebe v hotovosti a mohla ju ihneď uhradiť...

Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení predkladá opatrenie sudcu pre prípravné konanie sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 9. 8. 2017, ktorým po výsluchu manželky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] určil v zmysle ust. § 81 ods. 2 písm. a) Tr. por. výšku peňažnej záruky na sumu 400 €, ktorú určil splatiť v lehote do 14. 8. 2017 do 12:30 hod...

Sudcom pre prípravné konanie nebolo zdôvodnené, prečo manželke [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] určil 5 dňovú lehotu na zaplatenie peňažnej záruky vo výške 400 €, keď táto túto sumu sama navrhla preto, že práve túto sumu mala pri sebe v hotovosti, čo výslovne uviedla v rámci svojho výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie na verejnom zasadnutí konanom dňa 9. 8. 2017 v čase medzi 12:30 hod. až 13:50 hod.

Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení ďalej predkladá potvrdenku o platení sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 9. 8. 2017, z ktorej vyplýva, že manželka [REDAKOVANÉ] dňa 9. 8. 2017 do pokladne Okresného súdu Prešov uhradila v hotovosti sumu 400 € ako

peňažnú záruku, čo jednoznačne nasvedčuje tomu, že túto sumu mala pri sebe v hotovosti dňa 9. 8. 2017.

Preto je zrejmé, že aj toto ďalšie 5-dňové predĺženie konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo zbytočné a nedôvodné, vykonané len zo svojvôle sudcu pre prípravné konanie Mgr. Polačeka, ktorý si mal byť vedomý toho, že pri odročení verejného zasadnutia na deň 14. 8. 2017 ide o termín, ktorý je taktiež mimo rámca jednomesačnej lehoty na rozhodnutie o väzbe na jednom stupni súdu, preto takýto postup nemôže zodpovedať požiadavke urýchlenosti kladenej na rozhodovanie o väzbe. “.

Pokiaľ ide o tvrdenie okresného súdu, že „od 28.08.2017 do 06.09.2017, teda od uloženia písomného vyhotovenia uznesenia v priečinku podateľne tunajšieho súdu na domáce doručovanie pre obhajcov do 06.09.2017, kedy si obhajca toto uznesenie skutočne z priečinka vybral tak, ako o tom svedčí jeho vlastnoručný podpis na doručenke. O zriadení tohto priečinku pritom požiadal sám Mgr. Peter Troščák pre urýchlenie doručovania písomností“, k tomu sťažovateľ uvádza, „že ide o zjavne nepravdivé a úmyselne zavádzajúce tvrdenie zo strany okresného súdu, pretože obhajca Mgr. Troščák (ktorý je zároveň právnym zástupcom sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom) nikdy nepožiadaval Okresný súd Prešov o zriadenie priečinku na doručovanie (na podateľni okresného súdu), nikdy mu tam neboli doručované písomnosti zo strany Okresného súdu Prešov, a z toho dôvodu si tam nikdy ani nemohol prevziať uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 14. 8. 2017, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

Obhajcovi Mgr. Troščákovi sú všetky písomnosti od Okresného súdu Prešov doručované prostredníctvom poštovej prepravy a týmto spôsobom mu bolo doručené aj vyššie zmienené uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 14. 8. 2017. “.

Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení predkladá „obálku od odosielateľa Okresný súd Prešov, v ktorej bolo uložené uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 14. 8. 2017, pričom z dennej pečiatky podacej pošty vyplýva, že uvedená zásielka bola ešte len dňa 28. 8. 2017 podaná na pošte na poštovú prepravu, z čoho logicky vyplýva, že obhajcovi Mgr. Troščákovi ani len nemohla reálne byť táto zásielka doručená dňa 28. 8. 2017, ako na to poukazuje okresný súd vo svojom vyjadrení“.

Z pohľadu sťažovateľa je dôležité poukázať na to, že „obhajca Mgr. Troščák odôvodnil sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 5Tp/52/2017 zo dňa 14. 8. 2017, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietnutá, osobitným písomným podaním ešte dňa 23. 8. 2017, pričom do tohto dňa ani len nebolo doručené písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia stranám trestného konania, pričom postupoval tak z dôvodu, že konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu (podanej dňa 26. 6. 2017) trvalo ku dňu 23. 8. 2017 takmer 2 mesiace na jednom stupni súdu (Okresnom súde Prešov), v dôsledku čoho nielenže došlo, ale aj pretrvávalo hrubé porušenie práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

So zreteľom na to, že ani písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia nebolo vyhotovené a doručené v krátkej dobe s poukazom na už dovtedajšiu neprimeranú dĺžku konania, obhajca Mgr. Troščák nevyčkával na doručenie, ale dokonca vopred odôvodnil sťažnosť podanú dňa 14. 8. 2017, aby mohol byť spis čo najskôr predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti, aby nedochádzalo k ďalším zbytočným prieťahom v súvislosti s doručovaním písomného vyhotovenia napadnutého uznesenia...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je nepochybné, že došlo k zjavnému porušeniu práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré mu garantuje čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom to, že konanie na okresnom súde trvalo 2 mesiace a 1 deň, je v spôsobené výlučne nesprávnym a neefektívnym postupom okresného súdu, ktorý je navyše poznačený absolútnou nečinnosťou okresného súdu v trvaní odo dňa 6. 7. 2017 do dňa 19. 7. 2017 (takmer 2 týždne).

Rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu v trvaní 2 mesiacov a 1 dňa na jednom stupni súdu (Okresnom súde Prešov) považuje sťažovateľ s poukazom na relevantnú právnu úpravu a konštantnú rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR za ústavne neakceptovateľné a ničím neospravedliteľné.“

Rovnako právny zástupca sťažovateľa uviedol, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Dňa 6. júla 2017 bol okresnému súdu predložený prípis okresnej prokuratúry, ktorým mu bola predložená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, ktorej nebolo vyhovené, pretože okresná prokuratúra bola toho názoru, že dôvody väzby u sťažovateľa dané § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvajú.

Referátom z 11. júla 2017 dala neidentifikovateľná osoba pokyn na predloženie žiadosti zákonnému sudcovi po príchode z dovolenky 17. júla 2017, a to obratom. Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že osobou, ktorá dala tento pokyn bol JUDr. Rastislav Varga, pretože v čase doručenia návrhu okresnému súdu mal nariadenú pracovnú pohotovosť ako sudca pre prípravné konanie a zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, čerpal riadnu dovolenku.

Dňa 20. júla 2017 okresný súd nariadil termín verejného zasadnutia na 9. august 2017, na ktorom okresný súd okrem iného určil výšku peňažnej záruky v sume 400 €, ktorú mala manželka sťažovateľa zložiť do pokladne okresného súdu v lehote do 14. augusta 2017 (urobila tak ešte 9. augusta 2017), teda do ďalšieho termínu verejného zasadnutia, ktorý bol nariadený.

Okresný súd 14. augusta 2017 rozhodol tak, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, neprijal jeho písomný sľub, neprijal záruku dôveryhodnej osoby, nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka ani neprijal peňažnú záruku, ktorú zložila jeho manželka. Uznesenie bolo doručené sťažovateľovi 28. augusta 2017 a jeho obhajcovi 6. septembra 2017.

Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu podal 23. augusta 2017 proti rozhodnutiu okresného súdu sťažnosť. Okresný súd 6. septembra 2017 vyhotovil predkladáciu správu pre krajský súd, ktorému bol spis doručený 7. septembra 2017.

Krajský súd konanie viedol pod sp. zn. 7 Tpo 13/2017 a na neverejnom zasadnutí uskutočnenom 12. septembra 2017 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Rozhodnutie druhostupňového súdu bolo sťažovateľovi doručené 28. septembra 2017 a jeho obhajcovi 2. októbra 2017.

III.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

15. V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (pozri obdobne nález sp. zn. III. ÚS 7/00).

16. Ústavne akceptovateľné v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy je držanie osoby vo väzbe z dôvodov a na čas ustanovený zákonom, ako aj také zaobchádzanie s ňou, ktoré zodpovedá zákonu, to znamená Trestnému poriadku. Požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby je ustanovená výslovne v § 72 ods. 2 Trestného poriadku, v ktorom sa uvádza, že o takej žiadosti sa musí neodkladne rozhodnúť.

17. Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 7/00, v ktorom sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, okrem iného uviedol, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj I. ÚS 18/03).

18. Požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru teda nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

19. Podľa judikatúry ESLP väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a aj s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).

20. Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33- 36, mutatis mutandis I. ÚS 18/03).

21. Ústavný súd konštatuje, že požiadavke urýchlenosti väzobného rozhodovania musí zodpovedať aj rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu o ponechaní vo väzbe podľa § 192 Trestného poriadku.

22. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky ESLP vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, § 28).

23. Sťažovateľ namieta, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodoval okresný súd „*2 mesiace a jeden deň*“, čo nemožno považovať za urýchlené konanie.

24. Zo skutkového hľadiska považuje ústavný súd za preukázané, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu bola okresnému súdu predložená 6. júla 2017. Okresný súd až 20. júla 2017 po návrate zákonného sudcu z dovolenky nariadil termín verejného zasadnutia na 9. august 2017, ktorý bol po vykonaných výsluchoch odročený na 14. august 2017, na ktorom o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby bolo rozhodnuté. Koncept rozhodnutia bol 23. augusta 2017 predložený na opis spisovej kancelárii, ktorá ho 25. augusta 2017 opísala a vypravila sťažovateľovi (rozhodnutie mu bolo doručené 28. augusta 2017) a jeho obhajcovi (rozhodnutie mu bolo doručené 6. septembra 2017) na doručenie. Z dôvodu podanej sťažnosti proti rozhodnutiu okresného

súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 23. augusta 2017 okresný súd ešte 6. septembra 2017 vypracoval predkladáciu správu krajskému súdu, ktorému bola predložená ihneď nasledujúci deň.

25. Na základe uvedeného možno konštatovať, že konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby trvalo na okresnom súde od doručenia tejto žiadosti 6. júla 2017 do predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu 6. septembra 2017, teda celkom 2 mesiace a 5 dní.

26. Podľa názoru ústavného súdu uvedenú celkovú dobu trvania rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu možno pripísať iba na vrub okresnému súdu.

Obdobie v trvaní dvoch týždňov od doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 6. júla 2017 do 20. júla 2017, keď bol nariadený termín verejného zasadnutia na 9. august 2017, treba považovať za taký prieťah pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľa, za ktorý je zodpovedný výlučne okresný súd. Ide o obdobie, počas ktorého nebol vo veci vykonaný žiaden úkon (t. j. nečinnosť rátaná na týždne). Doba od prijatia rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 14. augusta 2017 do vypravenia jeho písomného vyhotovenia na doručovanie sťažovateľovi a jeho obhajcovi 25. augusta 2017 (t. j. spolu 11 dní) sa tiež javí ako neprimeraná.

Námietke okresného súdu, že k celkovej dobe rozhodovania okresného súdu o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby prispel aj samotný sťažovateľ, resp. jeho manželka, pretože „od 09.08.2017 do 14.08.2017, kedy verejné zasadnutie bolo odročené v dôsledku toho, že manželka obvineného nemala dostatok finančných prostriedkov na zloženie peňažnej záruky, pričom súd jej dal možnosť tak urobiť, najneskôr do dňa 14.08.2017“, nebolo možné vyhovieť, pretože zo spisového materiálu vyplýva, že manželka sťažovateľa zložila súdom stanovenú sumu peňažnej záruky do pokladne okresného súdu v deň konania verejného zasadnutia, bezprostredne po jeho skončení. Doručovanie uznesenia okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby jeho obhajcovi do „*priečinku podateľne tunajšieho súdu na domáce doručovanie pre obhajcov*“ v konečnom dôsledku tiež nespôsobilo predĺženie celkovej doby rozhodovania okresného

súdu o žiadosti sťažovateľa, pretože okresný súd nečakal na doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia okresného súdu.

27. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že relevantná doba rozhodovania okresného súdu o osobnej slobode sťažovateľa predstavovala dva mesiace a päť dní vrátane nečinnosti trvajúcej týždne, čo s prihliadnutím na všetky už uvedené okolnosti je potrebné hodnotiť ako dobu neprimerane dlhú a nezlučiteľnú s obsahom a účelom sťažovateľom označených práv, preto ústavný súd konštatuje, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tp 52/2017 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru v súvislosti s urýchlenosťou rozhodovania o zákonnosti jeho väzby (bod 1 výroku nálezu).

IV.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

30. Sťažovateľ navrhol priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 1 500 €, čo odôvodnil tým, že *„s prihliadnutím na dĺžku obdobia, počas ktorého nebolo právoplatne rozhodnuté o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, z toho vyplývajúcu nemožnosť podať včas novú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu (po uplynutí 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia o poslednej žiadosti) a tým sa domáhať periodickej kontroly dôvodnosti pozbavenia osobnej slobody, ako aj na skutočnosť, že samotné deklarovanie porušenia označených práv sťažovateľa nemožno považovať za dostačujúce pri tak hrubom a zjavnom porušení jeho práv.“*

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. V aktuálnej veci sťažovateľa s prihliadnutím na všetky jej konkrétne okolnosti (nečinnosť okresného súdu rátaná na týždne, celková doba trvania rozhodovania okresného súdu, ale aj to, že sťažovateľ bol medzičasom prepustený z väzby na slobodu) ústavný súd v súlade so zásadou spravodlivosti považoval za primerané, aby okresný súd zaplatil sťažovateľovi ako finančné zadosťučinenie za utrpenú nemateriálnu ujmu sumu 500 € (bod 2 výroku nálezu).

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia advokátom Mgr. Petrom Troščákom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 884 €.

35. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhrada za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušálom (3 x 8,84 €) sumu 468,51 €. Celkovo tak

ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom v sume 468,51 €.

36. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018